

Kerkük Üniversitesinde Türkmen Öğrencilerin Türkiye Türkçesindeki Sesli Okuma Hataları Üzerine Tespit ve Değerlendirmeler

Read Error on Voice Detection And Assessment Turkmen Studentsin Turkish in The Kirkuk University

Prof. Dr. Mehmet KARA *
Manolya OMAR **

Öz:

Okuma, bir yazıyı meydana getiren harf ve cümlelerden oluşur. Cümleleri seslendirmek, ona anlam kazandırmak ve yazılmış bir metnin iletmek istediği şeyleri dile getirmek demektir Sesli okuma becerisi, gerek ana dili gerekse yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi açısından büyük önem taşımaktadır. Dil öğretiminde okuma becerisi diğer becerilerin geliştirilmesine de yardımcı olmaktadır.

Irak'ta Türkmenlerin yoğun olarak yaşadığı bölge Kerkük şehridir. Kerkük'te Türkmen, Arap ve diğer unsurlar yaşamaktadır. Irak'ta yaklaşık 2,5 milyon kişi tarafından Türkmençe konuşulmaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, Kerkük'te yaşayan ve Kerkük Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde okuyan, milliyeti Türkmen olan öğretmen adaylarının Türkiye Türkçesindeki bir metni okurken yaptıkları sesli okuma hatalarını tespit etmek, hangi hataları niçin yaptıkları hakkında yordamda bulunmak ve cinsiyetler arasında sesli okuma hatalarında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemeye çalışmaktır. Araştırmaya 8'i kadın, 8'i erkek olmak üzere toplam 16 gönüllü

Bu çalışma, Manolya Omar'ın benzer konudaki doktora tezi için yapılan çalışmadan derlenerek hazırlanmıştır. Bilgilerin bir kısmı ve kaynaklar, ilgili tezde kullanılacaktır.

*Prof. Dr. Gazi Üniversitesi, Türkçe Eğitimi ve Sosyal Bilimler ABD mehkaragazi@gaazi.edu.tr, ORCID ID: 000-0003-4691-5460

**Gazi Üniversitesi, Türkçe Eğitimi ve Sosyal Bilimler ABD Doktora öğrencisi manolyamsaatci92@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3795-2411

öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere 553 kelimededen oluşan “Herkes Teşekkür” adlı metin okutturulmuş ve araştırmacılar tarafından ses kaydı alınarak veriler deşifre edilmeye çalışılmıştır. Daha sonra araştırmacı tarafından sesli okuma hataları tespit edilmiştir. Bu hatalar; kelime tekrar etme, hece tekrar etme, hece ekleme, kelime ekleme, hece atlama, kelime atlama, ses çıkaramama, telaffuz, nefes kontrolü yapamama, tutulma, yanlış okuma, ses ekleme ve yanlış heceleme olarak belirlenmiştir. Araştırma ile ilgili sonuç ve öneriler çalışmanın sonuç bölümünde verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, sesli okuma, Kerkük’te Türkçe Eğitimi, Türkçe eğitimi, Türkmen.

Abstract:

The main objective of this research is living in Kirkuk and University Turkish Language Teaching reading in Section nationality of the teachers who Turkmen Turkey to identify reading aloud errors they make when reading a text in Turkish, which is situated in the procedure about mistakes they made and why between the sexes is a significant difference in reading aloud error is trying to determine whether it is. A total of 16 volunteer teacher can did ates, 8 female and 8 male, participated in the study. Student participating in the study were made to read a text called "Thank You to Every one" consisting of 553 words, and the data were deciphered by taking audiorecordings by there searcher. Later, reading aloud errors were detected by the researcher. These errors; word repetition, syllablerepeat, syllable addition, word addition, syllable skipping, word skipping, inability to make a sound, pronunciation, inability to control breath, eclipse, wrong reading, sound addition and in correct spelling. Results and recommend ations regarding there search are given in the conclusion part of the study.

Key Words: Teaching Turkish to Foreigners, Reading Aloud, Turkish Education in Kirkuk, Turkish Education, Turkmen

1.Giriş:

Gelişen teknolojiyle birlikte giderek küçülen dünyamızda, farklı bir toplumda yaşayıp iki dilli olan bir bireyin ana dilini bilmesinin önemi gittikçe artmaktadır. Bireyin kendi kültürünü ve kimliğini kaybetmemesi ve diğer dil ve kültürlerle karşı daha hoşgörülü ve uyumlu olması için iki dilli bireyin ana dilindeki bir metni düzgün bir şekilde okuyup kendini ifade etmesi gerekmektedir. İki dilli bireyler bulunduğu toplumun dilini daha çok konuşurken ana dilini çok az konuşmaktadır. İki dilli birey, ana dilini daha kolay bir şekilde edinmek için okuma eğitiminde pratik yapmalıdır. Bilindiği gibi okuma eğitimi becerisinin gelişiminde en çok kullanılan yöntem ve tekniklerinden biri de sesli okuma yöntemidir (Kara ve Ustabulut, 2015).

Irak'ta Türkmenlerin yoğun olarak yaşadığı bölge Kerkük şehridir. Kerkük'te Türkmen, Arap ve diğer unsurlar yaşamaktadır. Türkmenlerin konuşmuş olduğu Türkçe Batı Türkçesinin bir kolu olan Azerbaycan Türkçesine yakın bir lehçedir. Bu lehçe yaklaşık 2,5 milyon kişi tarafından konuşulmaktadır (Omar, 2014).

Irak hükümeti,1970 yılında Türkmenlere kültürel haklar konulu bir karar çıkarmıştır. Bunun üzerine Millî Eğitim Bakanlığı'nda "Türkmen Eğitim Müdürlüğü" açılmıştır. Böylece Kerkük'te Türkmen bölgelerinde Türkçe eğitimi veren okullar açılmıştır. Ancak ders müfredatı Arapçadan Türkçeye (Arap alfabesiyle Türkçeye) çevrilmiştir. Dolayısıyla bu okullara Türkçe isimler verilmiştir. Örneğin; Karaaltın, Yedi Kızlar, Doğuş, Fuzulî vs.

Kısa bir dönem sonra Türkmenlere verilen bu hak alınmış ve 2003 yılında bu hak geri verilmiştir. Şu anda Kerkük'te 100'den fazla okulda Türkçe eğitimi verilmektedir. Ancak bu okullar Esas¹ ve Şumûl² okullar olarak ikiye ayrılmaktadır. Hürmüzlü³'ye göre Irak'ta 2004-2005 eğitim-öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığının onayı olmadan Türkçe eğitimi veren okullar açılmıştır (Hürmüzlü, 2017).

Günümüzde Türkçe dersi halk arasında "Türkmence dersi" olarak tanınmaktadır. Genel olarak bu okullarda Türkçe öğretmenliği dışında farklı bölümlerden mezun olan ve birkaç aylık Türkçe öğretimi kurslarına katılarak Türkçe öğretmeni olan öğreticiler de vardır. Ancak son zamanlarda Kerkük Üniversitesinde Türkçe Öğretmenliği Bölümünden mezun olan öğretmen adaylarının almış oldukları eğitim ve Türk dili ile ilgili sahip oldukları donanım ile Kerkük'teki Türkçe eğitimi nispeten az da olsa ilerleme kaydedilmiştir denilebilir.

¹ Tüm derslerin Türkiye Türkçesi olarak verildiği okullar.

² Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği okullar.

³ https://www.orsam.org.tr//d_hbanaliz/17_habibhurmuzlu.pdf

2.Okuma

Okuma, bir yazıyı meydana getiren harf ve cümlelerden oluşur. Cümleleri seslendirmek, ona anlam kazandırmak ve yazılmış bir metnin iletmek istediği şeyleri dile getirmek demektir (TDK, 1998). Bir başka tanıma göre ise okuma; “Bütün sözcükleri, cümleleri veya bir yazıyı bütün unsurlarıyla görme, algılama ve kavrama ve anlamlandırma etkinliğidir.” (Durmuş, 2013).

Vural ve Böler’e (2012) göre dil, ses, şekil ve anlam unsurlarının oluşturdukları sistemli bir yapıdır. Seslerden örülü olan bu sistem, her toplumun kendi değer ve yargılarına göre şekillenmiş ortak kurallar bütünüdür. Dilin özellikleri ise; Seslerden oluşan bir sistem olması, bir ses kuruluşu olması, zihni ve fiziki bir takım özelliklerinin olması, tabiattaki tüm sesleri taklit etme özelliğinin olmasıdır.

2.1.Sesli Okuma

Sesli okuma; “Gözle algılanıp zihinle kavranan kelime ve kelime gruplarının anlam özelliklerine ve diğer özelliklere göre konuşma organları tarafından seslendirilmesidir.”(Özbay, 2009).

Sesli okuma, “Yazıyı görme, kelimeleri seslendirme ve anlamı kavramadır. Göz yazıyı görünce tanımakta; ses organları ile seslendirmekte ve seslendirilen kelimeler kulakla işitilerek belleğe gönderilmektedir.” (Güneş F. , 2000).

Genel olarak bir topluluk önünde bir metin okumak ya da konuşma yapmak güçtür. İnsanoğlunun böyle ortamlarda heyecanını kontrol edebilmesi ve okuma/konuşma yapması büyük başarıdır. Gerek bilimsel seminer, sempozyum vb. olsun, gerek ise açılış konuşması olsun insanda her zaman bir korku, heyecan, başaramama hissi uyandırmıştır. Okuma esnasında okuyucunun bulunduğu ortamın sesli okumaya etkisi vardır.

Sever’e (2004) göre sesli okuma sırasında iki amaç vardır;

Okuma esnasında yapılan davranışlar,

Hedef metni doğru bir biçimde anlamlandırmak.

Örneğin; dik ve düzgün bir şekilde oturmak veya durmak, okuma gerecini belli bir mesafede gözden uzakta tutmak, parmak ya da kalem ile yazıyı izlememek vb.

Sesli okuma yaparken dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır;

Sesleri doğru okumak,

Anlam bütünlüğünü bozmadan duraklamak ve okuma akışını devam ettirmek,

Okuma hızını sabit tutmak,

Noktalama işaretlerine uyarak doğru vurgulama yapmak.

Okuma becerisi (Sesli okuma), yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi açısından büyük önem taşımaktadır. Dil öğretiminde okuma becerisi diğer becerilerin geliştirilmesine de yardımcı olmaktadır.

3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın temel amacı; milliyeti Türkmen olan Türkçe öğretmen adaylarının Türkiye Türkçesindeki sesli okuma hatalarını tespit etmek ve çözüm önerilerinde bulunmaktır.

İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretimi üzerine az sayıda çalışma yapılması, bu alanda ciddi bir eksikliğin olduğu göstermektedir. Bu eksikliklerden biri de “Sesli okuma hatalarının tespit edilmesi ve bu hataların düzeltilmesi için kullanılacak yöntem ve tekniklerin belirlenmesidir.” İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretiminin giderek yaygınlaştığı ve buna paralel olarak ana dilini öğrenmek isteyen Türklerin sayısının hızla arttığı düşünüldüğünde, dil öğrenmenin en önemli ve en kolay yolu olan okuma eğitime ve okuma eğitiminin bir yöntemi olan sesli okuma eğitime gerekli önemin verilmesi gerektiği kanaatindeyiz (Kara ve Ustabulut, 2015). Sesli okuma eğitimi sadece okuma eğitime katkı sağlayan bir dil becerisi değildir. Doğrudan konuşma ve dinleme becerisine, dolaylı yoldan ise yazma becerisine katkı sağlayan bir yöntemdir.

Bu araştırmanın ana problemi “Kerkük Üniversitesinde Türkçe Öğretmenliği Bölümünde okuyan milliyeti Türkmen olan öğretmen adaylarının metin okurken sesli okumada ve sesletimde hangi temel hataları, niçin yapmaktadırlar?

Araştırmanın alt problemi olarak;

1. Kerkük Üniversitesinde Türkçe Öğretmenliği Bölümünde okuyan Türkmen öğrencilerin cinsiyete göre sesli okuma hataları nelerdir?

2. Sınıf düzeyleri arasında belirgin sesli okuma hataları var mıdır ve varsa bunlar nelerdir?

4.Yöntem

4.1.Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada; nicel araştırma tekniklerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Nicel tarama ise; sayısal olarak ifade edilen, çalışmada yer alan yaş, sınıf, katılım sayısı vb. değerlendirmesini kapsayan bir araştırma modelidir. Büyüköztürk'e göre nicel değişken; “Bir obje veya bireyin belli bir özelliğe sahip olması miktar olarak açıklanabilmesine denir.”(Büyüköztürk, 2018). Bu çalışmada ayrıca verilerin analizi için araştırmacı, ses kayıt cihazı kullanmıştır.

(Ustabulut, 2014)Benzer konudaki yüksek lisans çalışmasında, öğrencilere “Zeytin Küpü” adlı metin okutmuş ve yine ses kayıt cihazıyla verileri deşifre etmiştir.

Yine bir benzer konuda (Şen, 2019)'in “Türkiye’de Ortaokul Düzeyinde Öğrenim Gören Suriyeli Arap Öğrencilerin Türkçe Sesli Okuma ve Dikte Becerisinin Değerlendirilmesi” yüksek lisans tezinde “Ebe Sobe” sesli okuma metni olarak be-

lirlenmiş ve öğrencilere okutturularak ses kayıt cihazıyla deşifre edilmiştir. “Uza-
yın Ziyaretçileri” adlı ikinci metin ise dikte çalışması olarak kullanılmıştır.

4.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evren ve örneklemini Kerkük Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğretmen adaylarından 8’i kız, 8’i erkek olmak üzere toplam 16 öğretmen adayını katılım sağlamıştır. Çalışmaya katılım sağlayan bu grubun milliyeti Türkmen olup, ilkokuldan üniversiteye kadar Türkçe eğitimi almış öğretmen adaylarıdır.

4.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada, öğrencilerin seviyeleri de düşünülerek “Hepinize Teşekkür” adlı metin, uzman görüşleri doğrultusunda uygulama metni olarak belirlenmiştir. Bu metin, öğrencilere sesli olarak okutulmuş ve öğrencilerin okumaları ses kayıt cihazına kaydedilerek veriler toplanmıştır. Daha sonra araştırmacılar tarafından kullanılan ses kayıt cihazı, deşifre edilmiş ve sesli okuma hataları belirlenmiştir. Belirlenen sesli okuma hataları, öğrencilerin milliyet, seviye ve doğum yeri tablo-
laştırılarak bu bölümde açıklanmaya çalışılmıştır.

4.4. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğrencilerden toplanan verilerin analizleri sonucunda elde edilen bulgular, araştırmanın alt problemlerine göre düzenlenerek yorumlanmıştır.

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
1. Kız	1.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	152						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	7	50	2	7	7	1	2	3	23	10	6	21	13
%	4,60	32,89	1,31	4,60	4,60	0,65	1,31	1,97	45,13	6,57	3,94	13,81	8,55

Tablo 1: 1. Kız öğrencinin sesli okumada yaptığı hatalar ve sayıları

K. 1. 1. öğrenci 553 kelimelik bir metinde toplam 152 sesli okuma hatası yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %32.89 oranıyla hece tekrar etmede (HTE), en az hatayı ise %0.65 oranıyla ses çıkaramamada (SÇ) yapmıştır. Öğrencinin yaptığı diğer hatalar sırasıyla şöyledir; %45.13 NKY, %13.81 YO, %8.55 KE, %6.57 TU, %4.60 KTE, HA ve TE, %3.94 YH, %1.97 HE ve %1.31 KA ve SE olmuştur.

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
2. Kız	1.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	87						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KT E	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	5	1	4	10	2	1	1	6	10	5	2	29	11
%	5,74	1,14	4,59	11,49	2,29	1,14	1,14	6,81	11,49	5,74	2,29	33,33	12,64

Tablo 2: 2. Kız öğrencinin sesli okumada yapmış olduğu hatalar

K. 2. 1. öğrenci 553 kelimelik bir metinde toplam 87 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %33.33 oranla yanlış okumada (YO), en az hatayı ise %1.14 oranla hece tekrar etme (HTE), ses çıkaramama (SÇ) ve ses ekleme (SE) yapmıştır. Öğrencinin yaptığı diğer hatalar sırasıyla şöyledir; %12.64 KE, %11.49 HA ve NKY, %6.81 HE, %5.74 KTE ve TU, %4.59 KA ve %2.29 TE ve YH olmuştur.

Tablo 3: 3. Kız öğrencinin sesli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
3. Kız	2.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	113						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	5	3	3	6	2	1	2	3	28	26	1	32	1
%	4,42	2,65	2,65	5,30	1,76	0,88	1,76	2,65	24,77	23,00	0,88	28,31	0,88

K. 3. 2. sınıf öğrenci, 553 kelimelik bir metinde toplam 113 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %28.31 oranla yanlış okuma (YO), en az hatayı ise %0.88 oranla ses çıkaramama (SÇ), yanlış heceleme (YH) ve kelime ekleme (KE) yapmıştır. Yapılan diğer hatalar sırasıyla şöyledir; %24.77 NKY, %23 TU, %5.30 HA, %4.42 KTE, %2.65 KA, HTE ve HE ve %1.76 TE ve SE olmuştur.

Tablo 4: 4. Kız öğrencinin sesli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
4. Kız	2.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	61						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	16	1	0	0	1	0	0	3	10	19	1	10	0
%	26,22	1,63	0,0	0,0	1,63	0,0	0,0	4,91	16,39	31,14	1,63	16,39	0,0

K. 4. 2. öğrenci 553 kelimelik bir metinde toplam 61 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %31.14 oranla tutulma (TU), en az hatayı ise %1.63 oranla hece tekrar etme (HTE), telaffuz (TE) ve yanlış heceleme (YH) yapmıştır. Yapılan diğer hatalar sırasıyla şöyledir; %26.22 KTE, %16.39 NKY ve YO ve %4.91 HE olmuştur. Öğrencinin KA, HA, SÇ, SE ve KE’de hiç hata yapmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5: 5. Kız öğrencinin sesli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
5.Kız	3.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	80						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	3	9	4	5	3	2	2	3	8	2	7	29	3
%	3,75	11,25	5	6,25	3,75	2,5	2,5	3,75	10	2,5	8,75	36,25	3,75

K. 5. 3. öğrenci 553 kelimelik metinde toplam 80 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %36.25 oranla yanlış okumada (YO), en az hatayı ise %2.5 oranla ses çıkarmama (SÇ), ses ekleme (SE) ve tutulmada (TU) yapmıştır. Öğrencinin yaptığı diğer hatalar sırasıyla şöyledir; %11.25 HTE, %10 NKY, %8.75 YH, %6.25 HA, %5 KA ve %3.75 KTE, TE, HE ve KE olmuştur.

Tablo 6: 3. Kız öğrencinin sesli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı		Toplam hata sayısı					
6. Kız	3	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553		61					
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	5	6	3	5	2	1	0	1	7	15	5	10	1
%	8,19	9,83	4,91	8,19	3,27	1,63	0,0	1,63	11,47	24,59	8,19	16,39	1,63

K. 6. 3. öğrenci 553 kelimelik bir metinde toplam 61 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %24.59 oranla tutulmada (TU), en az hatayı ise %1.63 oranla ses çıkaramama (SÇ) ve kelime ekleme (KE) yapmıştır. Öğrencinin yaptığı diğer hatalar sırasıyla şöyledir; %16.39 YO, %11.47 NKY, %9.83 HTE, %8.19 KTE, HA ve YH, %4.91 KA ve %3.27 TE olmuştur. Öğrencinin ses ekleme (SE) hiç hata yapmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 7: 7. Kız öğrencinin sesli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı		Toplam hata sayısı					
7.Kız	4.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553		30					
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	4	0	1	4	1	0	1	2	8	1	1	7	0
%	13,33	0,0	3,33	13,33	3,33	0,0	3,33	6,66	26,66	3,33	3,33	23,33	0,0

K. 7. 4. öğrenci 553 kelimelik bir metinde toplam 30 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %26.66 oranla nefes kontrolü yapamama (NKY), en az hatayı ise %3.33 oranla kelime atlama (KA), telaffuz (TE), ses ekleme (SE), tutulma (TU) ve yanlış hecelemede (YH) yapmıştır. Yapılan diğer hatalar sırasıyla şöyledir; %23.33 YO, %13.33 KTE ve HA ve %6.66 HE olmuştur. Öğrencinin HTE, SÇ ve KE'de hiç hata yapmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 8: 8. Kız öğrencisinin sesli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
8.Kız	4.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	21						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	2	3	1	6	0	0	1	1	5	0	0	2	0
%	9,52	14,28	4,76	28,57	0,0	0,0	4,76	4,76	23,80	0,0	0,0	9,52	0,0

K. 8. 4. öğrenci 553 kelimelik bir metinde toplam 21 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %28.57 oranla hece atlama (HA)da, en az hatayı ise %4.76 oranla kelime atlama (KA), ses ekleme (SE) ve hece eklemede (HE) yapmıştır. Öğrencinin yaptığı diğer hatalar sırasıyla şöyledir; %23.80 NKY, %14.28 HTE, %9.52 KTE ve YO olmuştur. Öğrencinin TE, SÇ, TU ve KE’de hiç hata yapmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 9: 1. Erkek öğrencinin sesli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
1.Erkek	1.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	250						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	24	19	5	33	19	0	51	15	41	3	7	31	2
%	9,6	7,6	2	13,2	7,6	0,0	20,4	6	16,4	1,2	2,8	12,4	0,8

E. 1. 1. öğrenci 553 kelimelik metinde toplam 250 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %20.4 oranla ses ekleme (SE), en az hatayı ise %0.8 oranla kelime ekleme (KE) yapmıştır. Yapılan diğer sesli okuma hataları sırasıyla şöyledir; %16.4 NKY, %13.2 HA, %12.4 YO, %9.6 KTE, %7.6 HTE, %6 HE, %2.8 YH,%2 KA ve %1.2 TU olmuştur. Öğrencinin SÇ’de hata yapmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 10: 2. Erkek öğrencinin seli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı						Toplam hata sayısı	
2. Erkek	1.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553						142	
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	1	9	1	13	3	0	1	1	52	9	3	49	0
%	0,70	6,33	0,70	9,15	2,11	0,0	0,70	0,70	36,61	6,33	2,11	34,50	0,0

E. 2. 1. öğrenci 553 kelimelik bir metinde 142 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %36.61 oranla nefes kontrolü yapamama (NKY), en az hatayı ise %0.70 oranla kelime tekrar etme (KTE), kelime atlama (KA), ses ekleme (SE) ve hece ekleme (HE) olmuştur. Yapılan diğer sesli okuma hataları sırasıyla şöyledir; %34.50 YO, %9.15 HA, %6.33 HTE ve TU ve %2.11 TE ve YH olmuştur. Öğrencinin SÇ ve KE’de hiç hata yapmadığı tespit edilmiştir

Tablo 11: 3. Erkek öğrencinin sesli okuma hataları

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı						Toplam hata sayısı	
3. Erkek	2.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553						135	
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	10	5	4	21	2	0	6	19	18	2	13	30	5
%	7,40	3,70	2,96	15,55	1,48	0,0	4,44	14,07	13,33	1,48	9,62	22,22	3,70

E 3. 2. öğrenci 553 kelimelik bir metinde toplam 135 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %22.22 oranla yanlış okuma (YO), en az hatayı ise %1.48 oranla tutulma (TU) yapmıştır. Yapılan diğer sesli okuma hataları sırasıyla şöyledir; %15.55 HA, %14.07 HE, %13.33 NKY, %9.62 YH, %7.40 KTE, %4.44 SE, %3.70 HTE ve KE, %2.96 KA olmuştur. Öğrencinin SÇ’de hiç hata yapmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 12: 4. Erkek öğrencinin sesli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
4.Erkek	2.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	152						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	23	11	3	31	3	0	0	29	17	5	4	19	7
%	15,13	7,23	1,97	20,39	1,97	0,0	0,0	19,07	11,18	3,28	2,63	12,5	4,60

E. 4. 2. öğrenci 553 kelimelik metinde toplam 152 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %20.39 oranla hece atlama (HA), en az hatayı ise %1.97 oranla kelime atlama (KA) ve telaffuz (TE) yapmıştır. Yapılan diğer sesli okuma hataları sırasıyla şöyledir; %19.07 HE, %15.13 KTE, %12.5 YO, %11.18 NKY, %7.23 HTE, %4.60 KE, %3.28 TU ve 2.63 YH olmuştur. Öğrencinin SÇ ve SE’de hiç hata yapmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 13: 5. Erkek öğrencinin sesli okuma hataları

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
5. Erkek	3.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	102						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	13	5	1	14	3	0	0	9	19	4	9	18	7
%	12,74	4,90	0,98	13,72	2,94	0,0	0,0	8,82	18,62	3,92	8,82	17,64	6,86

E. 5. 3. öğrenci 553 kelimelik bir metinde toplam 102 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %10.62 oranla nefes kontrolü yapamama, en az hatayı ise %0.98 oranla kelime atlama (KA) yapmıştır. Yapılan diğer sesli okuma hataları sırasıyla şöyledir; %17.64 YO, %13.72 HA, %12.74 KTE, %8.82 HE ve YH, %6.86 KE, %4.90 HTE, %3.92 TU ve % 2.94 TE olmuştur. Öğrencinin SÇ ve SE’de hiç hata yapmadığı görülmüştür.

Tablo 14: 6. Erkek öğrencinin sesli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
6.Erkek	3.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	58						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	7	1	1	3	3	0	1	6	8	9	3	11	5
%	12,06	1,72	1,72	5,17	5,17	0,0	1,72	10,34	13,79	15,51	5,17	10,96	8,62

E. 6. 3. Öğrenci, 553 kelimelik bir metinde toplam 58 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %10.96 oranla yanlış okuma (YO), en az hatayı %1.72 oranla hece tekrar etme (HTE), kelime atlama (KA) ve ses ekleme (SE) yapmıştır. Yapılan diğer sesli okuma hataları sırasıyla şöyledir; %15.51 TU, %13.79 NKY, %12.06 KTE, %10.34 HE, %8.62 KE ve %5.17 HA, TE ve YH olmuştur. Öğrencinin SÇ’de hata yapmadığı gözlenmiştir.

Tablo 15: 7. Erkek öğrencinin sesli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Sınıf	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
7.Erkek	4.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	63						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	1	2	1	10	0	0	0	5	10	6	7	18	3
%	1,58	3,17	1,58	15,87	0,0	0,0	0,0	7,93	15,87	9,52	11,11	28,57	4,76

E. 7. 4. öğrencinin 553 kelimelik bir metinde toplam 63 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %28.57 oranla yanlış okuma (YO), en az hatayı ise %1.58 oranla kelime tekrar etme (KTE) ve kelime atlama (KA) olmuştur. Yapılan diğer sesli okuma hataları sırasıyla şöyledir; %15.87 HA ve NKY, %11.11 YH, %9.52 TU, %7.93 HE, %4.76 KE ve %3.17 HTE olmuştur. Öğrencinin TE, SÇ ve SE’de hiç hata yapmadığı tespit edilmiştir.

Tablo16: 8. Erkek öğrencinin sesli okumada yaptığı hatalar

Cinsiyet	Seviye	Anne	Baba	Doğum yeri	Milliyet	Toplam kelime sayısı	Toplam hata sayısı						
8.Erkek	4.	Türkmen	Türkmen	Kerkük	Türkmen	553	48						
Yapılan hata sayısı ve oranları													
Hatalar	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
Sayı	2	1	5	3	2	1	5	5	20	3	0	1	0
%	4,61	2,08	10,41	6,25	4,61	2,08	10,41	10,41	41,66	6,25	0,0	2,08	0,0

E. 8. 4. öğrenci, 553 kelimelik bir metinde toplam 48 hata yapmıştır. Öğrenci en çok hatayı %41.66 oranla nefes kontrolü yapamama (NKY), en az hatayı ise %2.08 hece tekrar etme (HTE) yapmıştır. Yapılan diğer sesli okuma hataları sırasıyla şöyledir; %10.41 KA, SE ve HE, %6.25 HA ve TU ve %4.61 KTE ve TE olmuştur. Öğrencinin YH ve KE’de hiç hata yapmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 17: Araştırmaya katılan kızların sesli okumada yaptıkları toplam hata sayıları

Kız Öğretmen adayları	Sesli okumada toplam hataları
K. 1. 1.	152
K. 2. 1.	87
K. 3. 2.	113
K. 4. 2.	61
K. 5. 3.	80
K. 6. 3.	61
K. 7. 4.	30
K. 8. 4.	21
Toplam	605

Tablo 17’de araştırmaya katılan cinsiyeti kız olan 8 öğrencinin sesli okumada yaptıkları hataların toplamı 605 olarak belirlenmiştir.

Tablo 18: Araştırmaya katılan erkeklerin sesli okumada yaptıkları toplam hata sayıları

Erkek Öğretmen adayları	Sesli okumada toplam hataları
E. 1. 1.	250
E. 2. 1.	142
E. 3. 2.	135
E. 4. 2.	152
E. 5. 3.	102
E. 6. 3.	58
E. 7. 4.	63
E. 8. 4.	48
Toplam	950

Tablo 18’de Araştırmaya katılan 8 erkek öğrencinin sesli okumada yaptıkları hataların toplamı 950 olarak belirlenmiştir. İki tabloyu karşılaştırınca kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmaktadır.

Kerkük Üniversitesinde Türkmen Öğrencilerin
Türkiye Türkçesindeki Sesli Okuma Hataları Üzerine Tespit ve Değerlendirmeler

Tablo 19: Kız öğrencileri sesli okumadaki hata türleri ve sayıları

Kız Öğrenciler	Yapılan sesli okuma hata türleri												
	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
K. 1. 1.	7	50	2	7	7	1	2	3	23	10	6	21	13
K. 2. 1.	5	1	4	10	2	1	1	6	10	5	2	29	11
K. 3. 2.	5	3	3	6	2	1	2	3	28	26	1	32	1
K. 4. 2.	16	1	0	0	1	0	0	3	10	19	1	10	0
K. 5. 3.	3	9	4	5	3	2	2	3	8	2	7	29	3
K. 6. 3.	5	6	3	5	2	1	0	1	7	15	5	10	1
K. 7. 4.	4	0	1	4	1	0	1	2	8	1	1	7	0
K. 8. 4.	2	3	1	6	0	0	1	1	5	0	0	2	0
Toplam	47	73	18	43	18	6	9	22	99	78	23	140	29
% Oran	7.76	12.06	2.97	7.10	2.97	0.99	1.48	3.63	16.36	12.89	3.80	23.14	4.79

Tablo 19’da kız öğrenciler sesli okumada toplam 950 hata yapmıştır. En çok hatayı %23.14 oranla yanlış okuma (YO), en az hatayı ise %0.99 oranla ses çıkarmama (SÇ) yapmıştır. Yapılan diğer sesli okuma hataları sırasıyla şöyledir; %16.36 NKY, %12.89 TU, %12.06 HTE, %7.76 KTE, %7.10 HA, %3.80 YH, %3.63 HE, %2.97 KA ve TE ve %1.48 SE olmuştur.

Tablo 20: Erkek öğrencilerin sesli okumadaki hata türleri ve sayıları

Erkek Öğrenciler	Yapılan sesli okuma hata türleri												
	KTE	HTE	KA	HA	TE	SÇ	SE	HE	NKY	TU	YH	YO	KE
E. 1. 1.	24	19	5	33	19	0	51	15	41	3	7	31	2
E. 2. 1.	1	9	1	13	3	0	1	1	52	9	3	49	0
E. 3. 2.	10	5	4	21	2	0	6	19	18	2	13	30	5
E. 4. 2.	23	11	3	31	3	0	0	29	17	5	4	19	7
E. 5. 3.	13	5	1	14	3	0	0	9	19	4	9	18	7
E. 6. 3.	7	1	1	3	3	0	1	6	8	9	3	11	5
E. 7. 4.	1	2	1	10	0	0	0	5	10	6	7	18	3
E. 8. 4.	2	1	5	3	2	1	5	5	20	3	0	1	0
Toplam	81	53	21	128	35	1	64	89	185	41	46	177	29
% Oran	8.52	5.57	2.21	13.47	3.68	0.10	6.73	9.36	19.47	4.31	4.84	18.63	3.05

Tablo 20'de erkek öğrenciler en çok hatayı %19.47 nefes kontrolü yapamama (NKY), en az hatayı ise %0.10 oranla ses çıkaramama (SÇ) yapmıştır. Yapılan diğer sesli okuma hataları sırasıyla şöyledir; %18.63 YO, %13.47 HA, %9.36 HE, %8.52 KTE, %6.73 SE, %5.57 HTE, %4.84 YH, %4.31 TU, %3.68 TE, %3.05 KE ve %2.21 KA olmuştur.

İki grup arasında karşılaştırma yapılırken, kız öğrencilerin en çok sesli okuma hatası %23.14 oranla yanlış okumada (YO) yaptığı görülürken, erkek öğrencilerin en çok sesli okuma hatasını %19.47 oranla nefes kontrolü yapamamada (NKY) olduğu görülmüştür.

Kız ve erkek öğrencilerin sesli okumadaki hata türlerini karşılaştırırken ortak sesli okuma hata türü ortaya çıkmaktadır. Kız öğrencilerin %0.99 oranla ses çıkaramama (SÇ) ve erkek öğrencilerin %0.10 oranla ses çıkarmama (SÇ) olduğu görülmüştür. Karşılaştırma neticesinde iki grubun en az sesli okuma hatasının ses çıkaramamada olduğu tespit edilmiştir.

Kerkük Üniversitesinde Türkmen Öğrencilerin
Türkiye Türkçesindeki Sesli Okuma Hataları Üzerine Tespit ve Değerlendirmeler

Tablo 21: Kız öğrencilerin sınıf seviyeleri arasındaki sesli okuma hatalarının karşılaştırılması

1.-2. Seviye		3.-4. Seviye	
K. 1. 1.	152	K. 5. 3.	80
K. 2. 1.	87	K. 6. 3.	61
K. 3. 2.	113	K.7. 4.	30
K.4. 2.	61	K. 8. 4.	21
Toplam	413	Toplam	192

Tablo 21’de kız öğrencilerin sınıf seviyeleri arasında karşılaştırma yapıldığında ortaya anlamlı bir sesli okuma hatası farkı çıkmaktadır. Birinci ve ikinci sınıfta okuyan öğrenciler sesli okumada toplam 413 hata yaparken, üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerin sesli okumada toplam 192 hata yaptığı tespit edilmiştir. Böylelikle birinci ve ikinci sınıftaki öğrencilerin sesli okumada, üçüncü ve dördüncü sınıftaki öğrencilere göre daha fazla hata yaptıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 22: Erkeklerin sınıf seviyeleri arasındaki sesli okuma hatalarının karşılaştırması

1.-2. Seviye		3.-4. Seviye	
E. 1. 1.	250	E. 5. 3.	102
E. 2. 1.	142	E. 6. 3.	58
E. 3. 2.	135	E. 7. 4.	63
E.4. 2.	152	E. 8. 4.	48
Toplam	679	Toplam	271

Tablo 22’de erkeklerin sınıf seviyeleri arasında karşılaştırma yapıldığında ortaya anlamlı bir şekilde fark çıkmaktadır. Birinci ve ikinci sınıfta okuyan öğrencilerin toplam sesli okuma hataları 679 iken, üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyanların

toplam sesli okuma hataları 271 olarak belirlenmiştir. Birinci ve ikinci sınıfta okuyan erkeklerin, üçüncü ve dördüncü sınıfta okuyan öğrencilere göre daha çok hata yaptığı tespit edilmiştir.

Tablo 23: Birinci ve dördüncü sınıftaki öğrencilerin sesli okuma hatalarının karşılaştırılması

1. Seviye		4. Seviye	
E. 1. 1.	250	E. 7. 4.	63
E. 2. 1.	142	E. 8. 4.	48
K. 1. 1.	152	K.7. 4.	30
K. 2. 1.	87	K. 8. 4.	21
Toplam	631	Toplam	162

Tablo 23'te birinci ve dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerin toplam sesli okuma hataları tespit edilmiştir. Birinci sınıfta okuyan öğrencilerin sesli okumada toplam 631 hata yaparken, dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerin sesli okumada toplam 162 hata yaptığı görülmüştür. Böylelikle öğrencilerin üniversitenin her seviyesinde, dördüncü sınıfa kadar sesli okuma hatalarının iyileştirildiği sonucuna varılmıştır.

Sonuç:

Bu çalışmada üniversite seviyesindeki Türkmen öğrencilerin sesli okuma hataları belirtilmiştir. Çalışmaya 8 kız ve 8 erkek olmak üzere toplamda 16 öğrenci katılım sağlamıştır. Her seviyeden eşit sayıda öğrenci seçilmiştir.

Bir dili konuşuyor olan kişinin o dili öğretebileceğini düşünmek çok yanlıştır. Bir dili öğretebilmek için öncelikle o dile güzelce vâkıf olunmalı sonra nasıl öğretileceği de iyi bilinmelidir. Kerkük'te ilkokul, ortaokul ve liselerde kadrolu ve sözleşmeli olmak üzere birçok Türkçe öğretmeni görev yapmaktadır. Ancak elde edilen verilerin neticesinde öğrencilerin ilköğretimden üniversiteye kadar Türkçe eğitimi görmelerine rağmen üniversite birinci sınıfta Türkçelerinin oldukça zayıf olduğu anlaşılmaktadır. Bu öğretmenlerin bir kısmı Öğretmen Okulu (5 yıllık) ve üniversiteden (4 yıllık) mezundur, bir kısmı ise, farklı bölüm ve fakültelerden mezun olarak birkaç aylık Türkçe eğitim ve öğretimi kurslarına katılarak Türkçe öğretmenliği yapan öğreticilerdir. Ancak bu öğretmenlerin kendilerini pedagojik anlamda geliştirmemeleri, alanla ilgili düzenlenen kursların verimli olmaması ve eğitim-öğretim materyallerinin yetersizliği dolayısıyla eğitimin seviyesinin düşük olmasına neden olmuştur.

Özellikle Kerkük Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde Türkiye Türkçesi dört temel dil becerisinden çok dil bilgisi ile öğretim yapılmaktadır. Buradan mezun olan öğrencilere ilkokul, ortaokul ve liselerde dil bilgisi ağırlıklı eğitim vermektedirler. Bu çalışmanın neticesindeki sesli okuma hataları da bize bariz bir şekilde gösteriyor ki yapılan Türkçe eğitimi ve öğretiminin sistemsiz olarak hatalı ve eksik olduğu verenlerin de alan eğitiminde yeterli olmadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Çalışmada bir takım sesli okuma hataları belirlenmiştir. Hatalar araştırmacılar tarafından metin okutularak, ses kayıt cihazıyla deşifre edilmiştir. Bu hatalar sırasıyla şöyledir; KTE, HTE, KA, HA, TE, SÇ, SE, HE, NKY, TU, YH, YO, KE olmak üzere toplamda 13 sesli okuma hatası belirlenmiştir.

Çalışmanın sonucunda erkek öğrencilerin toplam 950, kız öğrencilerin ise 605 sesli okuma hatası yaptığı tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin sesli okumada en çok hatayı %23.14 oranla yanlış okumada (YO) yaptığı görülürken, erkek öğrencilerin en çok sesli okuma hatasını %19.47 oranla nefes kontrolü yapamamada (NKY) olduğu görülmüştür.

İki grup arasında tek ortak sesli okuma hatası ses çıkaramama (SÇ) olmuştur. İki grubunda yapmış olduğu en az sesli okuma hatası ses çıkaramama olduğu tespit edilmiştir.

Kız öğrenciler için birinci ve ikinci sınıflar ile üçüncü ve dördüncü sınıflar arasında karşılaştırma yapıldığında iki grup arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmaktadır. Birinci ve ikinci sınıftaki kız öğrenciler sesli okumada toplam 413 hata yaparken, üçüncü ve dördüncü sınıftaki kız öğrenciler toplam 192 hata yapmıştır. Aynı şekilde erkek öğrencilerde de karşılaştırma yapıldığında, birinci ve ikinci sı-

nıftaki öğrencilerin toplam 679 sesli okuma hatası yaparken, üçüncü ve dördüncü sınıftaki öğrencilerin toplam 271 sesli okuma hatası yaptığı tespit edilmiştir.

Genel olarak birinci sınıftaki öğrenciler ile dördüncü sınıftaki öğrenciler arasında karşılaştırma yapılırken, birinci sınıftaki öğrencilerin toplam 631, dördüncü sınıftaki öğrencilerin ise toplam 162 sesli okuma hatası yapıldığı görülmüştür.

Kerkük'te Türkiye Türkçesini öğretmenlerin Türkçe Öğretmenliği Bölümü veya Türk Dili ve Edebiyatı mezunu olmayan, alan dışı bölümlerden mezun olup birkaç aylık Türkçe eğitimi veren kurslara katılan bireylerin Türkçe öğretmeni kadrosuna atanmaları nedeniyle yapılan araştırmalarda, Türk soylu olan öğrencilerin Türkiye Türkçesinin gelişiminin yavaşlamasına ve vahim hatalar yapmasına yol açmıştır. Bunun nedeni ise Türkiye Türkçesinin aslında kolay ve okunduğu gibi yazılan bir dil olması düşüncesi ve anladığını zannetmesi, bu tür hataların oluşmasına da neden olmuştur.

Öneriler:

Kara, Türkiye Türkçesini öğrenen yabancıları, Türk soylu olan yabancılar (Orta Asya'dan, Balkanlardan ve Orta Doğu'dan gelenler) ve Türk soylu olmayan yabancılar (Orta Doğulu Arap veya farklı ırk, Avrupa'dan ve Afrika'dan gelenler) olarak ikiye ayırmaktadır (Kara, 2018, s. 201-210). Söz konusu öğretim yaparken hedef kitlenin ana dili, Türkiye Türkçesi eğitim seviyesi ve hedef dili öğrenme nedenini göz önünde bulundurmakta yarar vardır.

(Barın, 1992, s. 67) Öğretimin yapılması için iki esasın olması gerekmektedir; Toplu öğretim, kişiye yönelik öğretim.

Toplu öğretimle kişiye özel öğretim farklıdır. Toplu öğretimde öğrencilerin ana dilleri aynı değildir. Ancak ortak noktaları vardır. Bunlar da; seviyelerinin aynı olması ve hedef dili öğrenme nedeni. Burada sınıfları Türk soylu öğrenciler ve Türk soylu olmayan öğrencileri birbirinden ayırmak şarttır. Çünkü her iki grubun Türkçe seviyesi aynı olmamakla birlikte, sınıfta verilen eğitim Türk soylu olan öğrencilerin Türkçesinin gelişmesini yavaşlatabilir. Ancak bu durumda hedef dili eğitimi başarılı olabilir.

Kerkük Türkmenlerinin en büyük sorunu; Türkiye Türkçesinin ana dilleri olan "Türkmence"⁴ ile aynı olması düşüncesinde olmalarıdır. Türkmencenin Arap ülkesinde konuşulması neticesinde gırtlaktan çıkan bir takım seslerin oluşmasına neden olmuştur. Dolayısıyla Türkmenlerin Türkiye Türkçesinin Türkmence ile aynı olması, ancak Türkmence konuşurken daha nazik ve kibar bir şekilde konuşulması durumunda Türkiye Türkçesi bildiği yönünde düşünceleri, iddiaları mevcuttur. Ne yazık ki Kerkük'te görev yapan Türkçe öğretmenlerinin de aynı düşüncede olması, eğitimin gerilemesine neden olmuştur.

Kara'ya göre doğru sesli okuma olması için yapılması gereken birkaç husus vardır;

Sesli okumanın dinleme ve konuşma becerileri ile zaman zaman bağlantı içerisinde olması,

Öğrenim ortamında tiyatro ve şiir aracılığı ile sesli okuma etkinlikleri düzenlemek.

Öğrencinin seviyesine uygun metin seçip uygulamak.

Öğrencilere Atasözleri ve şarkılar ezberletmek.

Öğrencilere Türk alfabesinde bulunan seslerin sesletimini doğru bir biçimde kavratmak (Kara, 2013).

Türkçe eğitimini özellikle Türk soylulara öğretenlerinin Türkiye Türkçesine hâkim olmaları ve Türkçe Öğretmenliği veya Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinden mezun olmaları şartı esastır. Bunun yanı sıra Türkçeyi tüm dil becerileri

⁴ Kerkük'te Türkmenlerin konuştuğu "Türkmence" aslında bir lehçedir.

ile öğretmek, eğitimin dil bilgisi odaklı olmaması, çeşitli etkinlikler oluşturmak, ölçme ve değerlendirmenin sağlıklı bir şekilde yapılması elzemdir. Aksi durumda Türkçeyi bildiğini sanan birçok öğretmenin Türkçe öğretmeni olması vahim sonuçlara yol açacaktır.

Türkiye Türkçesinde toplam 29 ses bulunmaktadır. Ancak Arapçada toplam 28, ses bulunmaktadır. Türkiye Türkçesinde kullanılan sesler: “a, b, c, ç, d, e, f, g, ğ, h, ı, i, j, k, l, m, n, o, ö, p, r, s, ş, t, u, ü, v, y, z”. Arap ülkelerinde kullanılan sesler: “ا, ب, ت, ث, ج, ح, خ, د, ذ, ر, ز, س, ش, ص, ط, ظ, ع, غ, ف, ق, ك, ل, م, ن, ه, و, ي”. Türkmenlerin de Arap ülkesinde yaşamaları, ülkenin resmi dilinin Arapça olması, çok dilli bir ülkede konuşulan diğer dillere de kısmen vâkıf olmaları ve okullarda Türkçe derslerinin yanı sıra Arapça, Fransızca, İngilizce dersleri almaları dolayısıyla Türkiye Türkçesinde sesli okumada hata yapmalarına neden olduğu düşünülmüştür.

Kısaltmalar:

Ö: Öğrenci, E: Erkek, K: Kadın, KTE: Kelime tekrar etme, HTE: Hece tekrar etme, KA: Kelime atlama, HA: Hece atlama, KE, Kelime ekleme, HE: Hece ekleme, SE: Ses ekleme, TU: Tutulma, TE: Telaffuz, SÇ: Ses çıkaramama, YO: Yanlış okuma, NKY: Nefes kontrolü yapamama, YH: Yanlış heceleme.

Kaynakça:

BARIN, Erol (1992). *Yabancılarla Türkçenin Öğretiminde bir Metod Denemesi, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener. (2018). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayınları.

DURMUŞ, Mustafa (2013). *Yabancılarla Türkçe Öğretimi*. Ankara: Grafiker.

GÜNEŞ, Firdevs (2000). *Uygulamalı Okuma-Yazma Öğretimi*. Ankara: Ocak Yayınları.

GÜZEL, Abdurrahman ve BARIN, Erol (2013). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Ankara: Akçağ.

HÜRMÜZLÜ, Habib (2017). “Irak’ta Türkçe Eğitimin Tarihçesi ve Hukukî Boyutu”.ORSAM:<https://www.orsam.org.tr/tr/irak-ta-turkce-egitimin-tarihcesi-ve-hukuk-i-boyutu/> adresinden 20.09. 2020 tarihinde ulaşım sağlandı.

KAPLAN, Mehmet (1988). *Kültür ve Dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

KARA, Mehmet (2018). “Türk Soylulara Türkiye Türkçesi Öğretimi”, *Yabancılarla Türkçe Öğretimi El Kitabı*,(Ed. M. Durmuş, & A. Okur), Ankara: Grafiker Yayınları 201-210.

KARA, Mehmet ve USTABULUT, Mete Yusuf (2015). “İki Dilli Türk Çocuklarının Sesli Okuma Hataları Üzerine Tespit ve Öneriler (Romanya Örneği)” *International Journal of Languages’ Education and Teaching* ISSN: 2198 – 4999, GERMANY August 2015, III/2, p. 165-182.

KARA, Mehmet (2013). “Zenica Üniversitesi Türkoloji bölümündeki Boşnak Öğrencilerin Türkçe Metin Okumadaki Sorunları”. *Turkish Studies-Uluslararası Türk dilleri, Edebiyatları ve Tarihi süreli Yayınları*, VIII (8/4): 939-950.

KARAHAN, Firdevs (2004). “İki Dilli Reklamlar ve Sunulan Kimlikler”. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*,XXI (2), 101-116.

OMAR, Mnolya. (2014).*Öğretmen ve Öğrenci Gözüyle Soydaş İki Dillilere Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme (Arapça ve Türkçe Bilen Kerkük Türkmenleri Örneği)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

ÖZBAY, Murat (2009). *Anlama Teknikleri: I Okuma Eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.

SEVER, Sedat. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı.

ŞEN, Muhammet. (2019). *Türkiye’de Ortaokul Düzeyinde Öğrenim Gören Suriyeli Arap Öğrencilerin Türkçe Sesli Okuma ve Dikte (Söylenen Yazma) Becerisinin Değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim bilimleri Enstitüsü, Ankara.

TDK. (1998). *Türkçe Sözlük (9. baskı)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

USTABULUT, Mete. Yusuf. (2014). *İki Dilli Türk Çocuklarına Türkiye Türkçesi Öğretiminde Sesli Okuma Hataları ve Bu Hataların Düzeltilmesi İçin Yapılabilecek Yöntem ve Teknikler (Romanya Örneği), (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

VURAL, Hanifi ve BÖLER, Tuncay. (2012). *Ses ve Şekil Bilgisi*. İstanbul: Kesit Yayınları.

Extended Abstract:

The main purpose of the research is; Turkish teacher candidates whose nationality is Turkmen. Turkey in Turkish language to detect errors in reading aloud and to suggest solutions.

Few studies have been conducted on teaching the Turkish language to bilingual Turkish children, and this indicates that there is a serious shortage in this field. One of these shortcomings is “to detect errors in reading aloud and to determine the methods and techniques that can be used to correct these errors.” Considering that the teaching of Turkish to bilingual Turkish children is becoming more widespread and parallel to this, the number of Turks who want to learn their mother tongue is increasing rapidly. We believe that reading education, which is the most important and easiest way of language learning, and reading aloud education, which is a method of reading education, should be given the necessary importance. (Kara and Ustabulut, 2015). Reading aloud is not just a language skill that contributes to reading education. It is a method that contributes directly to speaking and listening skills, and indirectly to writing skills. The main problem of this study is that “The teacher candidates who study in the Department of Turkish Language Teaching at Kirkuk University have Turkmen nationality. What basic mistakes do they make in reading aloud and pronunciation while reading a text?”

As the sub-problem of the research;

1 What are the errors of reading aloud by Turkmen students who study at the Department of Turkish Language Teaching at Kirkuk University according to gender?

2 Are there obvious reading aloud errors across grade levels, and if so, what are they?

Method

Research model

In this study; Descriptive survey model was used, one of the quantitative research techniques. Quantitative screening; expressed numerically, included in the study, age, class, number of participation, etc. It is a research model that includes the evaluation. According to Büyüköztürk, the quantitative variable; “The fact that an object or an individual has a certain feature can be explained in terms of quantity.” In this study, the researcher also used a tape recorder to analyze the data.

In her master’s work on a similar subject, she had the students read a text named “Zeytin Küpü” and deciphered the data again with a voice recorder.

Again, a similar issue ‘s “Studying at Secondary School Level in Turkey, the Syrian Arab Student Evaluation of Turkish and Voice Dictation Reading Skills” master thesis “Ebe Sobe” It was determined as a voice reading text, and it was deciphered with a voice recorder by having students read it. “Uzayın Ziyaretçileri” The second text, named, was used as a dictation work.

Universe and sample

The study sample participated in 16 candidate teachers, 8 females and 8 males, from the Department of Turkish Language Teaching at the University of Kirkuk. The nationality of this group participating in the study is Turkmen and they are teacher candidates who have received Turkish education from primary school to university.

Collection and analysis of data

In the study, considering the levels of the students, the text named “Thank You All” was determined as the application text in line with expert opinions. This text was read aloud by students and data was collected by recording the students’ readings on a tape recorder. Later, the recording device used by the researchers was decoded and reading errors were determined. The errors identified in Reading Aloud are attempted in this section with a table showing the students’ nationality, level, and place of birth.

Findings and Comments

In this section, the findings obtained as a result of the analysis of the data collected from the students participating in the research are arranged and interpreted according to the sub-problems of the research.

Conclusion

Many Turkish teachers, both permanent and contracted, work in primary and secondary schools in Kirkuk. However, as a result of the data obtained, it is understood that although the students receive Turkish education from primary school to university, their Turkish is quite poor in the first grade of the university. Some of these teachers are graduates of Teachers’ School (5 years) and university (4 years), and some of them are teachers who have graduated from different departments and faculties and have been teaching Turkish by participating in Turkish education and teaching courses for a few months. However, these teachers did not develop themselves pedagogically, the courses organized in the field were not efficient, and the education-teaching materials were inadequate, causing the level of education to be low.

Especially in the University of Kirkuk, the Turkish Education Department, the Turkish language is taught using the four basic grammar rules. Students who graduate from here are providing grammar-oriented education in primary, secondary and high schools. As a result of this work, errors of reading aloud show us that systematically incorrect and incomplete Turkish education is the result of insufficient field education.

Some errors in reading aloud were identified in the study. The errors were deciphered by the researchers, by reading the text, using a tape recorder. These errors are as follows; A total of 13 reading errors were determined as KTE, HTE, KA, HA, TE, SÇ, SE, HE, NKY, TU, YH, YO, KE.

